

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szlágyi Dezső)-utca 6.

Mi van a vámszabadraktárral?

Mi, jámbor nagyváradiak már régóta azt hittük, hogy a vámszabadraktár ügye végre el van intézve. Kikalkultuk, hogy a város kereskedelmére nézve valóságos megváltást fog jelenteni ez az új intézmény, amely a vámnál lekötött százmilliókat felszabadítja és visszaadja a forgalomnak. Önmagunkban már számoltunk azzal, hogy a vámszabadraktár egészen új éra kezdetét fogja jelenteni, a konjunktúra megindulását, az üzletek fellendülését és az általános rízetésképtelenség enyhülését.

Hát bizony, egy kissé kiábrándított bennünket Lepedatu pénzügyminiszter nyilatkozata, amelyből sehogy sem tudtuk kiérezni azt, amit pedig nagyon szerettünk volna.

Még nem olyan érett a nagyvárad vámszabadraktár ügye, mint ahogy mi azt naív hittel elképzeltük?

Még sokféle előfeltétel hiányzik a megvalósuláshoz?

Nem a kormány jóakarata, nem a gazdasági szükséglet, még csak nem is a pénz, vagy a berendezkedés problémája, hanem minden most említett, nélkülözhetetlenül szükségesnek látszó követelménynél fontosabb dolog, — a forma.

Ez a lélektelen, tartalom nélküli való és nagyon sokszor minden praktikus érzékkel ellenkező forma, amely nálunk nagyon sok szép és üdvös intézmény megölője.

Szükség van arra, hogy akták tömegét gyártsák, rendeleteket adjanak ki, szerződéseket kössenek, törvényeket alkossanak, hirdetményeket közzéjelenek és csak azután valósíthatják meg a nagyvárad vámszabadraktárt, amelyről mindenki kivétel nélkül elismeri, hogy feltétlenül szükséges és nagyon is hiányzó intézmény.

Nagyon szomorúnak tartjuk ezt a váratlan fordulatot és ismét a nagyvárad kereskedők és gyárosok szervezetlenségében kell az okot keresnünk. — Nincs eléggé előkészítve a vámszabadraktár ügye és nincs előkészítve a várad tőzsde problémája sem, amelyről nem is beszélt már a miniszter.

A kereskedők most már tiszt-

tán láthatják, hogy mi a teendő? Veszélyben van a vámszabadraktár és a tőzsde, minden erővel sietni kell megmenteni, amit lehet. Az eddigi mozgalmak nem voltak eléggé eredményesek, újult energiával kell a mozgalmat folytatni és sikerre vezetni. Ha elkerülhetetlenül

szükséges bizonyos formásokon túl esni, hát jó, essünk túl rajta. De minél előbb, mert minden elmulasztott nap effektív veszteséget jelent a nagyvárad közgazdasági élet számára. Már pedig mi nem vagyunk olyan erősek, hogy ezeket a veszteségeket elviseljük.

Ötezer ember pusztult el a japán földrengésben

Tokióból jelentik:

A földrengés pusztításairól még mindig nincs tiszta képe a hatóságoknak sem.

Tango tartományban a földrengés áldozatainak száma ezernél több.

Minyama városának több mint kétharmadát elpusztította a földrengést követő tűz.

Félhivatalosan jelenik:

Az ország minden részéről lassan beérkező hírekből az tűnik ki, hogy a katasztrófális földrengés áldozatainak száma meghaladja az ötezeret.

A belügyminiszterium eddig hivatalosan csak 40 halottról és 67 sebesültről adott ki jelentést.

Olaszország ratifikálja a besszarábiai egyezményt

Besszarábia annexióját ezzel valamennyi nagyhatalom elismerte

A külügyminiszterium jelentése szerint Mussolini olasz miniszterelnök hétfőn este fogadta Lahovarit, Romániai római nagykövetet s tudomására hozta, hogy Olaszország ratifikálta a besszarábiai egyezményt. A király aláírta az erre vonatkozó királyi dekrétumot és azt közelebről törvényerőre emelés végett a kamara elé terjeszti.

A ratifikáció hírének Bukarestbe érkezése után Averescu miniszterelnök azonnal öfélése, a király tudomására hozta. A király örömmel gratulált a miniszterelnöknek az elért nagy diplomáciai sikerhez. Averescu tábornok a királyi palotából való távozás után a politikai élet vezető személyiségeinek látogatását és gratulációit fogadta.

A főváros politikai köreit érthetően a legélénkebben foglalkoztatja a kormány nagy sikere, mely talán egyike a háború befejezése óta történt legnagyobb diplomáciai eseményeknek és alkalmas arra, hogy a kormány helyzetét a legteljesebb mértékben megszilárdítsa.

A bukaresti lapok legújabb jelentései szerint a királyi jóváhagyás után

az olasz parlament ma ünnepi

ülését ratifikálja a besszarábiai egyezményt.

Scialoja márk, Olaszország genfi delegátusa is közölte az érdekeltek hatalmakkal, hogy kormánya besszarábiai egyezmény ratifikálását elhatározta.

A ratifikálás hivatalos közlése

után a bukaresti parlament is ünnept ülést fog tartani.

Az Averescu-kormány nagy diplomáciai sikerét még a liberálisok lapja a Viitorul is elismeri. Annak ellenére, — írja a lap — hogy a liberális lap ellenfele a jelenlegi kormánynak, szerencsekívánatait fejezi ki ehhez a sikerhez.

Engedély nélkül lehet vásárolni tízezer lej értékű valutát

Ciuntu igazgató nyilatkozata

A Banca Nationala nagyvárad fiókja, mint devizaellenőrző hatóság, a központi devizaellenőrző bizottságtól rendeletet kapott, amely a közönség, főleg pedig a külföldre utazók részére nagy megkönnyebbülést jelent.

A rendelet értelmében magánosok havonta tízezer lejig vásárolhatnak devizaautorizáció nélkül külföldi devizákat és valutákat. A rendelet száma 238—927.

Az Estilap munkatársa beszélt Stefan Ciuntuval, a Banca Nationala nagyvárad fiókjának igazgatójával, aki ezt mondotta:

— A rendelet arról szól, hogy magánosok akár családi segély akár megélhetés, akár bármilyen más címen küldenek pénzt, ezután minden engedély nélkül vásárolhatnak tízezer lej értékű valutát. Ezelőtt tudniillik bármilyen kis

összeg vásárlásához előzetes jóváhagyás kellett. Ez — hangsúlyozom — csakis magánosokra vonatkozik, míg kereskedőknek továbbra is számlával kell előzetesen igazolniuk minden valuta vagy devizavásárlást. Egyébként külföldre utazók ezután maximum tízezer lejnek megfelelő valutát vihetnek ki magukkal.

Két erkölcs

✱

Anett Schwalb mindaddig kilógástalan urilány volt, aki eljárt Bécs polgári társaságaiba, amíg meg nem ismerkedett Fritz Glöcknerrel, akkor állatorvosi fakultás második fokozatát látogatta, az apja munkafelügyelő volt egy alsóausztriai gyárakcskában, ebbe a városkába kíváncsozott, amikor majd kész lesz. Amikor diplomát kap és talán rövidesen meg is házasodhat, mert Fritz Glöcknert menyasszony várta odahaza, szőke szépség, aki sok mindenben hasonlított Anettehez. Csak egyben nem, abban sem, hogy Trude nem engedélyezett számára kilógástalan dolgokat, míg Anettet megmérgezte a nagy város és gondolkodásban megvetette a Gretcheneket, akik szívesen vennének minden kedveskedést, éjjel veszködni a vágytól, de akaratukat megbénítja a gyávaság. Az, hogy a szomszéd és a közeli fűszeresek meg a többiek majd mit mondanak.

Anette tehát váratlan örömben részesítette az állatorvosi főiskola hallgatóját, aki haldokolt a hálától, amikor a bécsi lány először látogatta meg a diaktanyán.

— Csak azért, mert szeretlek, mondta Anette és Fritz kikapott, amikor valami szerény ajándékkal akarta meglepni.

Mindezek az események, amik feltétlenül két ember privát dolga, csak a napokban kerültek nyilvánosságra. Egy törvényszéki tárgyalás adott erre alkalmat, s ez a tárgyalás valamiben különbözött minden eddigi törvényszéki tárgyalásoktól. Például mindjárt abban is eltért, hogy azon mintegy tizenkét fiatalember jelent meg, míg nő csak az egyetlen Anette volt. A tizenhárom jelenlevőből tizenketten a tanúk számára elkülönített helyen foglaltak ülést, vádlott csupán egy volt, — a nő, Anette.

Mit vétett?

Eltulajdonított 30 schillinget. Anette ezt kéreken tagadta, tizenketten, akik között ott ült Fritz is, azonban is és ezt vallották.

— Az első én voltam, szölt Fritz és gögösen végignézett a termen, akkor gondolni se tudtam volna ilyesmire. De most már idáig jutott. Két év telt el mindössze. Ugy is hívták die Freundin der Burschenschaft.

A diákok barátnője felvetette fejét, büszke volt.

— Igaz? kérdezte csendesén az elnök.

— Nem tagadhatom, válaszolta ez, hiszen itt vannak mind és egyik se különb a másiktól. Eppen ezért vannak tizenketten. Én nem akarom csak egyet, de ez az Egy nem volt köztük és ma sem tudom még ki és hol található.

Bécsben a háború óta sokat változott a bírói ideológia, éppen a napokban történt meg, hogy egy bíró olyan végzést hozott: nem sértő egy urilányról azt állítani, hogy szeretünk, mert az urilány becsületén ezzel nem esett csorba. Egy mai fiatal férjezetlen nőnek joga van ugyanugy élni, mondotta ítéletében, mint egy nőtlen fiatalembernek. Ez a másik bíró, kollégája az elsőnek, aki így nyilatkozott: ne mészerebbe volna Anette Schwalbot elítélni. Még akkor sem, ha igaz, hogy eltulajdonított 30 schillinget egyik barátjától. Ezért feltette a tanukhoz a követ-

kező kérdéseket:

— Aadtak-e Önök valaha pénzt Schwalb kisasszonynak azért a szerelemért, amelyben Önöket részesítette?

A kigyó csipte meg a fiatal leányt, felugrott és sikítva tiltakozni kezdett:

— Ez sok, tudja meg akárki, hogy az én testem nem eladó! Sem ezeknek a tascóknak, sem egy gazdag férfinak, akit esetleg férjemnek nevezhetnék.

— Nem, tőlünk egy krajcárt sem kapott, felelték a Burschenschaft tagjai, bár felkínáltunk neki kisebb összegeket, hiszen az utóbbi időben nagyon szegény volt.

Mindig büszkén visszautasította.

— Miért is nyult maga tulajdonképpen a 30 schillinghez, kérdezte egész szeliden a bíró.

— Szükségem volt rá, a fiu még aludt, különben sem tudok kérni, nem is akarok, úgy gondoltam, jögom volt rá, miután szükségem volt rá.

— Ha jól tudom, próbálkozott a bíró és újból a feljelentőhöz fordult, Ön egy pár selyem harisnyával megalkarta lepni a vádlottat. Talán ez volt az az összeg, talán mégis erről volt szó.

— Nem! Nem! és százszor nem, felelte dacosan a fiatal diák. Ő lopott és bűnhődjön érte.

— Ő lopott! ismételték a tanúk kórusban, tizenkét diák, akik politikai menetekben zászlót visznek, mert elvük szerint nacionalisták párbajoznak, mert ismerik a lovagi erkölcs kötelező szabályait s keresztények, mivel ebben a hitben születtek.

A paragrafus Anette kisasszony ellen szölt, a bíró öt ítélt el. De önmagában már nem a bécsi leány volt az, akit elítélt. Így küzdött a törvénykönyv mérlege a lelkiismeret mérlegével. Két erkölcs sulya feküdt a serpenyőkben és az igazság ingadozni kezdett.

Bárdos László.

Nők vezetik a Népszövetség genji könyvtárát

Százezer kötetből áll eddig a könyvtár

Genfből jelentik: A Népszövetség berendezkedése évről-évre tökéletesedik. Egyik legnagyobb szerűbb intézménye a könyvtár, amely már annyira túlnőtt az eredetileg tervezett kereteken, hogy el sem fér a Népszövetség palotájában, amely különben Európa egyik leghatalmasabb épülete, hanem új helyiségről kell gondoskodni számára.

Érdekes, hogy a Népszövetség könyvtárának vezetése majdnem kizárólag nők kezében van. Az igazgató Miss Florence Wilson, amerikai nő. Még 1919-ben, amikor a Népszövetség székhelye Londonban volt, merült fel a könyvtár létesítésének terve. A miss akkoriban a Népszövetség elnökségéhez egy teljesen kidolgozott tervet terjesztett be a könyvtár megalapítására és berendezésére vonatkozólag. — Ezt a tervet teljes elismeréssel fogadták el az akkori vezetők. Miss Wilson rendszere az amerikai könyvtár szisztéma, amelyet az amerikai Dewey találta fel és lényege az, hogy a könyvek csoportokra, alcsoportokra és tízes kötegekre vannak felosztva.

Miss Wilson akadémiailag képzett könyvtáros. Segítő-társai szintén okleveles könyvtárosok és majdnem kivétel nélkül nők. A világ legtöbb nemzete képviselve van a könyvtár vezetésében, úgy, hogy maga ez a vezetőség is visszatükrözi a Népszövetség internacionalizmusát. A vezetőségben Miss Wilson mellett egy angol, egy francia, egy kanadai, egy norvég, egy lengyel, egy német, egy orosz és egy svájci nő foglal helyet, az egyetlen férfi, aki olasz nemzetiségű, csak segítő munkákat végez.

Összesen mintegy husz főből áll a könyvtár személyzete, ami, tekintettel arra, hogy a könyvtár állománya ma mintegy százezer kötetet tesz ki, európai fogalmak szerint nagyon soknak mondható. De amerikai szemmel nézve a szám egészen normális, mert az ottani könyvtárak hasonlíthatatlanul nagyobbak, mint az európaiak. A könyvtár hivatalos nyelve az angol, kisegítőképpen a francia nyelv is használható.

A könyvek beszerzése meg lehetőségen nehézkes. Előbb az

összes megjelent könyvekről részletes kimutatást kell készíteni, aztán javaslatot tenni, hogy e könyvek közül melyiket szerezzé be a Népszövetség. Ez a javaslat előbb a kulturbizottság elé kerül, melynek véleményezése esetén a pénzügyi bizottság mondja ki a végső szót.

A könyvtárról természetesen többféle katalógus is készül. A főkatalógus az úgynevezett Dictionary Catalogue, alfabetikus és pedig a szerzők nevei és a könyvek címei szerint. Van tehát szerzőkatalógus, címkatalógus és még egy úgynevezett slagvorkatalógus is, amely a témák szerint foglalja össze a könyveket. Külön katalógus készül az újságokról és a folyóiratokról, mert a Népszövetség összegyűjti és megőrzi mindazokat a nevezetesebb hírlapi közleményeket, amelyek a Népszövetség munkájával foglalkoznak.

Különösen értékes része a könyvtárnak a hivatalos nyomtatványok gyűjteménye. Miss Wilson kezdeményezésére ugyanis az összes Népszövetséghez tartozó államok 1920 óta minden hivatalos kiadványukat megküldik a népszövetségi könyvtárnak. Olyan óriási anyag gyűlt így össze, amelynek katalógizálása és rendezése egészen külön munkaerőket igényel.

A Népszövetség könyvtárát nagyon sokan használják. Így 1925-ben 10.230 látogatója volt a könyvtárnak, akik 130.000 kötet könyvet a helyiségben olvastak ki, 34.000 kötetet pedig hazavittek. Ez a házhöz való kölcsönzés csak egészen kivételes, mert szabályszerint a könyveket a könyvtárból elvinni nem szabad. Miután azonban a könyvtár helyisége kicsinek bizonyult, az új elhelyezkedés eltekintenek a szigorú szabálytól és ki is adnak könyveket.

A Népszövetség könyvtára most indult tulajdonképpen fejlődésnek, de az illetékes körök véleménye szerint a világ legjobban halad, hogy a világ nagyobb és legtekintélyesebb könyvtára váljék belőle.

Féltékenységből meggyilkolták

középiskolai diákok
egy osztálytársukat

Két év után felfedezett bűntett

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Kisenevből jelentik: Még 1925 nyarán történt, hogy a kisenev-vistinniceni vasutvonalon a sínek közt járókelők megtalálták Constantin Radulescu liceumi diák holttestét. Akkor a vizsgálat nem ért el semmiféle eredményt. A hatóságok arra a konklúzióra jutottak, hogy öngyilkosság vagy baleset iorog lenn.

Az ügy már kezdett feledésbe menni, de a legutóbbi napokban valami olyan szenzációs körülmény jött közbe, amely Constantin Radulescu tragédiájára ismét felhívta a figyelmet. Ugyanis, egy feljelentésből kifolyólag a hatóságok közel két év után megállapították, hogy Radulescu nem lehetett

öngyilkos, amint hitték, hanem gyilkosság áldozatául esett és aztán a vasúti sínek közé dobták, hogy a nyomozás téves uton haladjon.

A névtelen feljelentés által ennek a rettenetes gyilkosságnak minden körülménye tisztázódott. A gyilkosok — liceumi diákok, a gyilkosság oka pedig: a féltékenység. A szerencsétlen Constantin Radulescu udvarolt egy leánynak, aki után több osztálytársa biába járt. A gyilkosságról tudott a leánynak több barátnője, de mind félt és ezért nem mert szólni róla. A fiatal gyilkosokat letartóztatták, de nevüket egyelőre nem közölték a nyilvánossággal.

Egy szegény váradi polgár marathoni futása az igazságért

Gigászi küzdelem egy tollvonásért...

Ez a riport nem valami fantasztikus esemény, nincs benne sem revolver, nem szerepel benne semmiféle öldöklő szerző, nem rejteget mélyén semmi misztikumot, nem is akar forradalmat előidézni, a célja csak egy, hogy az újságíró reflektora bevilágítsa a bürokrácia utvesztőjébe, s amely — mint alább kitérünk — nem valami egyszerű dolog és annak, aki főszereplője, keserves, valóságos gigászi küzdelemet kellett megvívnia, hogy igazságát megkaphassa.

Kovács József tisztas váradi iparos és a pénzügyigazgatóság kerültek közeli vonatkozásban ezuttal egymással.

Kovács Józsefnek március 3-án egy árverési hirdetményt kézbesítettek ki, amely szerint 2002 lei erejéig (1925. évről elmaradt állami adó fejében, árverést tűztek ki ellene és azt már 7-én meg is tartják.

Szegény Kovács József, miután lefordították neki, hogy miről is van szó, elrohant a városháza 18. számú szobájába, ahonnan az árverési hirdetményt kibocsátották. Ott fölmutatta a nyugtáit, amelyek igazolták, hogy ő még az 1926 évi adóját is kifizette.

Komlós ur, az iroda főnöke átment a nyugtákat és meggyőződött arról, hogy Kovács mesternek igaza van, de kijelentette, hogy miután az 1925. évi adó nem hozzá tartozik, neki csak behajtás végett lett átadva, menjen el a pénzügyigazgatóság földszint 3-as számú szobájába, ahol Popovici ur fogja a fölvilágosítással szolgálni.

Kovács József iparos embernek nem sok ideje van, kapta magát, beült egy konfliba, elhajtatott a pénzügyigazgatóságra — gondolta magában — hamarabb elintézi a dolgát. Volt egy kis protekciója is, alig egy órában belül már Popovici urral beszélgetett és hamarosan meg is állapították, hogy a pénzügyigazgatóság által követelt 1925 évi adó — tévedésből — kétszer lett kivetve.

Persze, nem volt boldogabb ember Kovács uramnál és kérte Popovici urat, hogy miután hamaro-

san rendbejöttek: a szíves vezesse rá az árverési hirdetményre a tévedést, nehogy megtartsák ellene az árverést.

Es most kezdődik a tulajdonképeni riport. Mert nagy tévedés volna azt hinni, hogy Popovici ur saját hatáskörében elintézhette volna azt, amit a körülmények indokoltak tettek volna.

Nem megy az olyan egyszerűen kedves Kovács ur — mondta Popovici ur — egy kérvényt kell írnia, amelyben elmondja, hogy a pénzügyigazgatóság tévedésből kétszer vetette ki az adót és abban kérje az árverés felfüggesztését.

Kovács József, aki már csaknem két teljes órát volt távol műhelyétől, zsebkendőjével törölgette verejtékező homlokát, próbálta szépszóval kérni, hogy hát nem az ő hibájából történt ez, neki drága minden perce, de hát természetesen Popovici ur nem tehetett egyebet, mint amit a nivalat szabályzata előír.

Közben dél lett, szegény Kovács József felkereste ügyvédjét, akitnek elmondta furcsa történetét. Az ügyvéd megírta a kérvényt, másnap aztán Kovács József megjelent újból a pénzügyigazgatóságon, ahol Popovici ur igen jóindulatosan azt a tanácsot adta, hogy személyesen menjen be az adminisztrátor urhoz, mert az ilyen ügyeket nem lehet csak közvetlenül elintézni.

Ujabb félóra. Az adminisztrátor ur szobája telve várakozókkal. Telik-mulik az idő, Kovács József iparos gondol egy merészet, átmegy a 10. számú szobába, Iliescu urhoz, az adminisztrátor helyetteséhez.

Iliescu ur szintén igen barátságosan fogadja, ráir valamit a kérvényre és átküldi a 13-as számú szobába iktatás céljából.

Kovács József örül, hogy tulcsott a dolgon, de öröme nem tarthat soká, mert a 13-as szobából regisztrálás végett átküldték a 14-esbe. A 14-esben szintén gyorsan elintézik mindent és már Kovács József akar is visszarohan műhelyébe, de hát nem addig van a dolog, de hát a szolgálja közli vele, hogy még előbb Csernák urat is meg kell keresni.

Itt újabb meglepetés vár rá,

amely tetőzi az összes előbbieket. Csernák ur átveszi a kérvényt, forgatja jobbra, forgatja balra, majd kijelenti, hogy a kérvény nem jó.

Kovács Józsefet, ki már csaknem két napot futkosott a pénzügyigazgatóság hibájából, előnt a düh és elkeseredetten ad kifejezést jogos érzelmeinek. Csernák ur mégis átveszi a kérvényt és azt mondja, hogy jól van, elmehet haza.

Kovács József, akinek már szomorú tapasztalatai lehettek a marathoni futásban, még azt a megjegyzést bátorkodott tenni, hogy az árverés holnaputánra van kitűzve és ha addig nem intéznék el a kérvényt, dobraverik mindenét.

Erre aztán még egy meglepetés következett: Csernák ur kijelentette, hogy ez nem is az ő reszortja, ezt neki nem áll módjában megtenni, hanem menjen vissza Popovici urhoz, ő csinálta a hibát, halasztassa el ő az árverést.

— Most már rohantam tovább — meséli Kovács — Popovici urhoz, aki kijelentette, hogy neki sem áll módjában semmit sem tenni s miután erre megmondtam neki, hogy akkor az árverést megfogják tartani, elvette tőlem az árverési hirdetményt, ráirt valamit s azt mondta, menjek vissza a városházára. Majd Komlós ur elfogja halasztani az árverést.

Negyvennyolc órával később újból ott voltam a városházán, ahol hosszas kapacitálás után és személyi összeköttetései révén sikerült végre a pénzügyigazgatóság által tévedésből kitűzött árverést elhalasztatni.

Eddig tart a riport. Nem fűztünk hozzá semmit. Hogy a nyilvánosság elé hoztuk az ügyet, csupán azért tettük, mert Kovács Józsefhez hasonló tévedések szinte napirnden vannak és amikor a felelősség vállalásáról van szó, a szegény polgár lóthat-futhat, amíg az igazságát megkapja.

B. J.

Antiszemita-e Lupu ?

Az újraéledt parasztpárt vezére megkezdte országos agitációs körutját

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Dr Lupu, az újraéledt parasztpárt vezére propaganda-körútra indult az országba. Az első állomás Kisenev volt, ahol vasárnap tartottak nagygyűlést.

Lupu dr e nagygyűlésen tartott beszédében ismertette azt a tevékenységet, amit ő a nemzeti parasztpártban kifejtett, elmondotta, hogyan lépett ki ebből a pártból, azután foglalkozott a besszarábiai parasztság helyzetével. Azt hangsúlyozta Lupu dr, hogy a besszarábiai parasztságnak hitelt és termékeinek piacra van szüksége. Ha nem lehet a besszarábiai termékek exportját Odessza felé megszerezni — mondotta Lupu — akkor irányítsák ezt a kivitt Varsó felé.

Több közbeszóló kérdésére elmondta ztán Lupu dr a következőket:

— Én nem geometriailag politizálok; én nem megyek sem jobbra, sem balra; én az egyenes úton megyek és komolyan akarok politizálni.

— Én nem egyeztem meg senkivel, de ha a liberálisok azonosítják magukat az én programommal,

akkor én támogatni fogom a liberálisokat,

épen úgy, amint hasonló esetben támogatni fogom Madgearut, Sterét és bárki mást is.

— Cuza azzal vádol engem, hogy filőszemita vagyok, mások pedig azzal, hogy antiszemita vagyok. Kijelentem, hogy sem egyik, sem másik nem vagyok,

hanem szeretem az embereket, mint olyant. A zsidók közt, mint a románok közt is, vannak rossz elemek és jó elemek. A rosszakat és becsuteleneket megvetem, a jókat pedig, akár milyen vallásuak, vagy nemzetiségűek, elismerem és támogatom.

Vadonat új komplett teleháló-szoba bútor jutányosan eladó **Stern-beranél** Bul. Reg. Ferdinand 14. 3028-2

Cégláblák kedvezményes fizetési feltételek mellett olcsón készülnek KLEIN kartelenküli műtermében, Cuza Voda (Szacsavay-u.) 36

Mozgószínházi műsorok:

Dorian filmszínház

Ma 5, 7 és 9 órák

Reginald Denny

kacagtat, mint

DOKTOR UR

Minden előadáson fellép

SIEGFRIED and VICIOIERE

rancia táncospar

Black bottom

Jön: Práler Mizzi

Heyman-szinkör

Ma 5, 7 és 9 órák

Velencei szerelmes éjszakák

Főszerepben:

Mindszenty Mária
Arletta Marschall

Jön Jön

Nevelő tücsök

Lya Mara, Harry Liedtke,
Verebes Ernő

Énekes film

Apolló mozgó

Ma, szerdán

Monte-Carlo

Izgalmas társadalmi dráma
10 felvonásban.

A legszebb, legfestőibb felvételek Monte Carlóról.

Betty Balfour

a főszerepben

P. Sonore

teljesen új műsorral lép fel

Színház

Heti műsor

Szerda este 8 órakor: Uraim csak egymásután C bérlet.

Csütörtök este 8 órakor: Uraim csak egymásután. A bérlet.

Szombat délután fél 4-kor: Alexandra, mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este 8 órakor: Orlov, C bérlet.

Vasárnap délután fél 3-kor: Párisi kirakat, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap délután fél 6-kor: Süt a nap, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este fél 9-kor: Cirkuszhercegnő.

— Felhívás a t. bérlelőkhöz. A színház igazgatósága felkéri a t. bérlelő közönséget, hogy a már esedékessé vált bérleti összegeket a színház titkári hivatalában délelőtt 10—11-ig és délután 4—6 óráig befizetni szíveskedjenek.

— Ma, szerdán este a hatalmas siker mellett bemutatott Uraim csak egymásután, ez a nagyszerű francia bohózat kerül színre. A mai előadás C bérletben megy.

— Pénteken nincs előadás. Péntek este a kolozsvári színművészeti főfelügyelőség ma érkezett értesítése szerint színelőadás nem tartható. Így a műsorra tűzött B bérleti Uraim csak egymásután halasztást szenved.

— Szombat délután Alexandra. A nagy sikerrel felújított Alexandrát szombat délutánra ismét kitézte az igazgatóság. A címszerepet ezúttal Aggházy Melinda fogja énekelni.

— Az Orlov felújítása. Az elmúlt év egyik slágerét az Orlov operettet e héten fogja felújítani a társulat. A repriz szombat este lesz Zöldhelyi Annával, Simon Évivel, Stoll, Bányász és Tompával a főszerepekben. A zenei részt Wiesmüller karnagy intézi.

— Párisi kirakat és Süt a nap. Vasárnap délután fél 3 órai kezdettel a Párisi kirakat, délután fél 6 órakor Zilahy Lajos kitűnő életképe a Süt a nap kerül színre.

Heyman szinkör

Szerda: Velencei szerelmes éjszakák. Arletta Marschall és Leon Mathot.

Csütörtök: Velencei szerelmes éjszakák. Arletta Marschall és Leon Mathot.

EDELMANN HÉDI

női divatszalonja Rimandóczy-utca 12.

„DAMA”

Legújabb modellek szerint készült elegáns estélyi és utcai ruhákat

Lakások és szőnyegek

rendszeres pormentesítés és jutányos havi díjért

felelősség mellett végzi a

„CYKLON”

porzivóvállalat (Kovács mérnök)

Alexandri (Teleki)-u. 2. Tel. 10 25.

A jószok paradicsoma

Jövendőmondás gyárüzemmel

Chikagóból jelentik: Az utóbbi időben szinte bámulatos módon elszaporodott ebben a világvárosban a jószok és jövendőmondók száma, akik egymás között valószínűségi szervezettel alakítottak, trösztöt formáltak és közös haszonra dolgoztak. Majdnem érthetetlen, hogy a materializmus fővárosában, ahol mindenkit csak egy vágy a: dollárok utáni hajszá kerget, mennyire naivak és gyermekesen hiszékenyek lettek az emberek, míhelyt valami olyan dologról van szó, ami nem szigorú értelemben vett üzlet.

Chikagó, a világ leggazdagabb városa, ma hemzseg az álprófétáktól, a jószoktól, a jövendőmondóktól és a legelőkelőbb és leghíresebb dollárkirályok sem restelnek órákhozát várakozni egy ilyen modern Cagliostro misztikus előszobájában, hogy végre a próféta színe elé juthassanak és megtudják a szerencsésüket.

Az alsóbb néposztályokat még jobban zsarolják ezek a szélhámosok. A múlt esztendőben

több mint kétezer jóst és jósnőt tartóztatott le a rendőrség,

akiknek honoráriumáért esetenként a száz dollárt is megadta. A statisztika szerint a legutóbbi nyolc évben

több mint hétmillió dollárt fektetett be abba a kezes üzletbe, hogy jövendőjét megjósoltatta magának.

Ebben a számban nem szerepelnek a világhírű próféták, akik csak milliárdosokkal dolgoznak és akiknek jövedelmük egyszerűen kiszámíthatatlan.

Az amerikai jószok módszere elter az európai kollégák szisztemájától. Nagyon félnek a szigorú törvénytől és tartózkodnak egészségi ügyekben tanácsokat adni. Az ő vadászterületük a szerelem és az üzlet. Senki sem restel szívügyekben a tapasztalt jószokhoz fordulni és a kis emberek ezrei töltik kapnak egészen szerencsés tippeket arra vonatkozólag, hogy milyen részvényekbe fektessék be megtakarított pénzüket.

Különös szerencsétlenség

A saját nyakkendője fojtotta meg

Londonból jelentik: Az egyik cambridgei garázsban borzalmas felledezést tettek a cambridgei diákok. A garázsban az egyik kollégájuknak, Allan Brightnek élettelen holttestét találták meg. A halott az egyik autómobil nyitott motorja fölé hajolt.

Azonnal megállapították,

A Chicago Herald and Examiner című világlap egyik munkatársát, Miss Dolly Habelt nemrégiben felfedező utra küldte ki a jószokhoz és a jövendőmondókhoz. A riportert kisasszony szenzációs leleplezésekben számolt be tapasztalatairól. Amint írja, nagyon nehéz volt a helyzete, mert a jószok rendkívül óvatosak és bizalmatlanok. Sokszor hetekig kellett várakoznia, míg egy ilyen szentélybe bejuthatott.

A miss tizennégy elsőrangú jósdát látogatott meg és megállapította, hogy a legtöbb helyen kézből, kávéaljából, csillagokból, holdvilágból és kártyákból mondják meg a páciens jövőjét. Csak egyetlen egy olyan akadt, akinek semmiféle ilyen kisegítő eszközre nem volt szüksége, mert azt állította, hogy neki a jövendőt magasabb szellem sugallja.

Mind a tizennégy jövendőmondó más jövőt jóst a kisasszonynak.

aki már el sem tudott igazodni a sokféle ellentétes jóst között. Csak egy Paykull Sturtreker-Luxberg nevű jósnő találta el az igazat a riportert kisasszony személyére és állására vonatkozólag. Ez a jósnő különben azt állítja, hogy II. Vilmos excsászárral rokonságban van és az amerikai-német egyetértés hangoztatásával busás honoráriumokat szed fel. Csodálatos, hogy ez az állítólag magas állású hölgy mennyire járatos az okkult tudományokban, az asztromológiában és a pszichológiában. Azt mondják róla, hogy husz éven át európai fővárosokban tudományosan készült elő a jósnő szerepére.

Az összes jószok közül a legnagyobb páciensurája van Mrs. Martinnek, aki vakmerően a terapiára vetette magát és azt állítja, hogy tudobetegségeket, paralizist tud gyógyítani és a vakoknak felnyitja a szeméit. Természetesen ez a jósd a legdrágább az egész városban.

A rendőrség a lap leleplezése alapján kinyomozta, hogy

a jószok egymással kartellt kötöttek,

felosztották egymás között a sze-

hogyan a diákot a nyakkendőjével fojtották meg.

Eleinte azt hitték, hogy gyilkosságról van szó, a rendőri vizsgálat azonban megállapította, hogy

egészen különös halálos kimenetelű balesettel állanak szemben.

A diák tragédiája úgy játszódhatott le, hogy meg akarta vizsgálni autómobilja motorját.

A meginduló motor közben elkapta a leelőző nyakkendő végét és oly rettenetes erővel szorította azt meg, hogy a diák tehetetlen volt és pillanatok alatt megfulladt.

A nyakkendő még oly erősen volt a motorba szorítva, hogy amikor a halottat elszállították, azt kellett vágni.

repet, a legkülönbözőbb városrészekben és utcákban helyezkedtek e és konkurrencia helyett közös haszonra dolgoztak. Természetesen csak a kis jószokról van szó, mert a valódinagyságok, akik »tudományos« módszerrel dolgoznak és csak a legelőkelőbb társaságban uraknak és hölgyeknek állanak rendelkezésére, ma is hozzáférhetetlenek és

többet keresnek, mint akár-melyik egyetemi professzor.

MOZI

— Monte-Carló. A világ legnagyobb vonzóerejével bíró város, amely nemcsak világ-hírű játék-kaszinójáról híres, hanem festői elrendezkedése, a gyönyörű kilátások és a sok-sok monumentális épület tették oly kedvelté, hogy mindenki szeretne idejönni. Az Apolló mozgó Monte-Carló c. filmjében mindezt végignézhetjük és mindez csak keretül szolgál egy mindvégig izgalmas, érdekfeszítő drámához, melynek főszerepét Betty Balfour, az angol Marry Pickford játsza meg tökéletesen. P. Sonóre teljesen új műsorrall lép fel.

— Reginald Denny, a könyv- és elegáns amerikai filmszínész játsza a főszerepet a Dorian-Filmszínházban ma színre kerülő „Doktor úr” című kitűnő salon viglétékben. Minden előadáson fellép Sigfried and Victoire hírneves francia táncospár, akik a legújabb tánc-kreációt, a black-bottomot mutatják be a közönségnek. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön: „Prater Mizzi”.

Gutenberg
Dalkör

márc. 27-én d. u. 5 órakor
a Kath. Körben

Beethoven-
ünnepélyt rendez.

Brillians ékszerek

alkalmi vétele és eladása

Urán Nic. Iorga (volt

Zöldia)-utca 8.

E. Faber, New-York

„Van Dyke”

ironja és gummiája

világmarka!!

Romániai vezérképviselőt és lerakat:

SOMOGYI ÁKOS, ORADEA
Aradului 27.

Egyszerű történet

egy eltévedt kis ólomgolyóról,
amely a „megváltó” halál helyett
rendbehozott egy elrontott életet

Először az életben, egészen különös helyzetben találkoztam vele. A kórház előtt sétáltam, mikor a mentők hordágyon egy nagy darab szál embert cipeltek fel az első segélyt nyújtó orvoshoz. Embereink viaszszárga arcáról, üvegesedő szemeiből a szenvedés és a fájdalom tükröződött le, meg aztán a testét fedő bolyhos pokrócon egy hatlövétű régimódi forgópisztoly irányította maga felé a figyelmet, követtük hát a súlyos teherrel küzdő mentőket az emeletre. A műtőszoba széles ablakain az erőtlen fényű téli napsugár pajzánkodott a műtőasztalra kirakott csillogó műszereken. Az orvos könyélig felgyűrűközve hajolt az operációs asztal felé, hogy a műtőben mi történt, nem tudjuk, a kórház felvételi irodájában teregettük ki az öngyilkosjelölt ruhájának zsebében talált papirokat. Egy jól kiírt intelligens vonalú női levelet, tele lemondással, visszatartással, néhány szelet papírt, amelyen kusza sorok próbálják magyarázatát adni emberünk végzetes cselekedetének, néhány fénykép, azután mint a háboruban küldött katonáknál volt szokásos, a sok papír közt ott volt, a „halálcécula”, pontos, precíz adataival.

Mire visszaérkeztünk az emeletre, a műtőszoba már üres volt, emberünk túl az első segélynyújtás verejtékes kínjain, egyik utcára nyíló kórházi szoba ágyán viaskodott a száműzött halállal. Mi már tudtuk, hogy kár volt azért a kis ólomgolyóbisért, ő azonban az alátámasztó keserű utóizével még mindig azt hitte, vagy legalább is azt igyekezett elhitetni, hogy a halálba készül. A melle hörögve, erősen zihált, a szája széle vonaglott a levegő után, csontos nagy kezei érzéketlenül kulcsolódtak össze a fehér paplanra. Egy jószágos sveszter gyöngéden törölgette arcáról a verejtéket. A percek nehezen peregtek, kin volt nézni az életbe való visszatérés első pillanatait. A mélységes nehéz csöndbe nyöszörgő kérdés siránkozott:

— Vi-zet, vi-zet...

A két nehéz szempilláról a narancsos bódulata elpárolgott, a megfőrt fényű szemgolyók elbukkanáltak a pergamentarcából, hogy aztán pihenő álomba csukódjanak.

Másnap reggel felkerestük az öngyilkosjelöltet. Tul. volt minden veszélyen. Egy kicsit szégyelte magát, hogy a terve nem sikerült, de azért belenyugodott a visszakapott életbe. Nehezen indult közönlenség a beszélgetés. Eleinte óvatosan kerülgette a maga bajának kiteregetését, később belemelegedett az előadásba, amelyből egy sablonos családi dráma szomorú képe rajzolódott elénk. Huszonnyolc esztendő volt, amikor a négyes honvédek egyik menetszárdámba osztották. A békés műszaki pályát cserélte fel a munda-derral. Itt kellett hagynia mindenét, mindenkit. Sok ábrándos este meleg érzése vibrált a lelkében. Valahogy nem így képzelte az életet. Hat esztendőig minden nap a liget egyik házának virágos ablaka alatt szötte a legszebb emberi jövő napsugaras terveit és azon a szomorú őszi estén, ami-

kor szíve választottjával közölte a végzetét, két emberi szív dobogott fájdalomba. Gyors elhatározások fogamzóztak valósággá a hat esztendő tervezgetés után holtodiglan-holtomiglan kijelentésekbe és nehéz szíve még a súlyos tor-niszternél is nehezebb lett, mikor a lányaságban maradt friss feleségétől elbucszott. A katonavonat álomgyorsasággal röpitette a galicai harcmeszkő felé, ahol a feld-post rőzsaszínű kártyái örök hűség, soha el nem muló szerelem üzeneteit hozták felé. Aztán azok is elmaradoztak, mikor egy kis

szibériai városka lágerében raboskodott hadifogságban. Az évek lassan teltek, hazulról semmi hír. Újabb nyolc esztendő után kalandos, kerülő utakon érkezik vissza a kis ligeti ház virágos ablakai alá. Itt már hosszasan kell kopogtatnia, míg újból kinyílik az ablak. Nem ilyen viszonylatásra számított. Mindegy. Arra nem is gondolt, hogy ebben a házban ő még idegen lesz valamikor. Pedig az lett. Teltek, multak az évek, egy új világ alakult ki, új konjunkturák születtek és az új életnek egyre kevesebb műszaki rajzolóra volt szüksége. Nyomor, gond, kétségbeesett küzdelem, a régi együtt érzés választóvizei az idők foj-mán elvégezték munkájukat és a liget kopár fái alól szedték fel a mentők a végzetes téli reggelen, mikor pontot akart tenni rosszul sikerült életére.

Mialatt a bus történet elbeszélésével telik meg a kis kórházi szoba nehéz levegője, elfáradt emberünk meg-megpihen és sóvárgó tekintettel mereng el, a fehér éjjeli szekrény falához támasztott fotográfián.

Hogy mi juttatta eszembe most hónapok múltán a bus történetét? A szép tavaszi napsugaras vasárnapon egy kis friss földszag után vágyakozva, a kálvária felé igyekezve, a liget kis házainak ablakában boldog szerelemben fonódott emberpár kacagott bele a napsütésbe. Megismertem őket, a kórházi ágyon küzdő embert és az éjjeli szekrényen álló fotográfia eleven képmását.

A kis revolvergolyó ugylátszik rendbehozta az elrontott életet.
(m. e.)

Knauer Margit temesvári bűnlajstroma

Váradra vágyik vissza a letartóztatott szélhámosnő

Jelentette az Estilap, hogy a temesvári rendőrség letartóztatta Knauer Margitot, az ismert szélhámosnőt, aki a várad-i ügyvédség fogházából kiszabadulva, működése színlelyét Temesvárra tette át.

A temesvári rendőrség eddigi nyomozása a következőket állapította meg Knauer Margit temesvári szerepléséről:

Knauer Margit az ősszel jött Temesvárra és itt folytatta tovább szélhámosságokra bázisozott életét. Működése igen egyszerű, de annál hatásosabb volt. Nyugodt és biztos fellépéssel operált mindenütt és elhitette, hogy neki Temesvárott értékes telkei vannak, melyek értékesítéséből nagyobb összeg pénzhez fog jutni. Ilyen módon tekintélyes hiteleket vett igénybe. A Metropolisz szállóban három hónapon át lakott és kosztolt, mignem megsokalták a 17.000 leit kitevő adósságát és felmondták neki a barátságot.

Ekkor a Park-szállóba költözött, ahol 4000 lei adósságot csinált, melyre azonban fedezetül hátrahagyta az aranyóráját. Ciaky nevű nagybátyjától 20.000 lei készpénzt

és 40 dollárt csalt ki kölcsön címén az ismeretes telekmesével, Freschkura Antaltól pedig 4000 leit. A pénz fölvette, különösebb bevásárlásokat legálább is nem végzett belőle. Utoljára a Bonnáz-utcában vett szállást Sváb Melittánál, akinek természetesen szintén adósa maradt. Innen került a rendőrség kezére.

Gutu Athanáz bűnügyi osztályvezető tegnap újból kihallgatta a rendkívül nyugodtan viselkedő szélhámosnőt, aki a hozzá intézett kérdésekre flegmatikusan válaszolta:

— Az ember vagy csal, vagy rosszkodik. Én bár 26 éves vagyok, sohasem rosszkodtam és most is érintetlen leány vagyok. Én a csalást választottam, hogy kényelmesen megélhessek.

Viharos élete egyes mozzanatait szemrebbenés nélkül beszéli el Gutu Athanáz.

Gutu Athanáz az iránt érdeklődik, hogy miért jött éppen Temesvárra?

— Mindenesetre valami célom volt vele — feleli rejtélyesen a szélhámos leány a bűn-

ügyi osztály vezetőjének —, közelebbi felvilágosítást azonban erre nézve nem akar adni.

Csak azt kéri, szállítsák minél előbb Nagyváradra, ahol mégis rokonsága és ismeret-sége van.

Ez a kívánsága azonban egyelőre aligha fog teljesedni, mert előbb a temesvári törvényszék előtt kell számot adnia az ott elkövetett szélhámosságokért.

Nem emelték a liszt- és kenyérrájakat

Az állandó választmány tegnap délutáni ülésén dr. Soós István ismerteteti a kenyér és hus maximálására vonatkozó előterjesztését.

A liszt és kenyérrájakat nem emelték fel,

csupán a nullás és kenyérliszt áránál engedélyeztek ötven banis emelést.

A húsárakra nézve elfogadták az előadó javaslatát, amely szerint a marhahús árát két lejfel 34 lejre, a sertéshús árát négy lejfel 42 lejre, a juhús árát négy lejfel 24 lejre emelték; a borjúhús és a zsir ára a régi marad.

MUNKÁSHIREK

A Munkás Otthon Egyesület folyó hó 12-én, szombat este tartja évi rendes közgyűlését. Felhívjuk az egyesületünk minden tagját, hogy feltétlenül fontos, hogy megjelenjenek.

Festő munkások vasárnap, 13-án délután 3 órakor tartják taggyűlésüket, melyre minden festőmunkás okvetlenül megjelenjen.

Bébé-pólyák

gyermek- és női kelengyék üzlet-felosztás miatt olcsón beszerézhetők

Cziller Imre
nagyáruházában

3417-5

Választott bírósági tárgyalás a nagyváradai fogházban?

Bár egy kicsit különösen hangzik, mégis szó van róla, hogy a Heisler Ignác szállító-cég és volt vezetője: Antal Andor között megindult választott bírósági eljárást esetleg a fogházban fogják folytatni.

Ezt a kétségkívül bizarr ötletet az a körülmény váltotta ki, hogy — mint az Estilap megírta — Antalt néhány nappal ezelőtt újból letartóztatták, viszont a megalakult választott bíróság tárgyalásait még nem fejezte be.

Már most vagy szabadlábra

helyezik rövidesen Antalt és akkor a választott bírósági eljárás folytatásának semmi akadálya sem lesz, vagy pedig a bíróság engedélyt fog kérni dr. Sovrea Valér vezetőügyésztől arra, hogy a tárgyalásokat a „helyszínen”, tehát a fogházban tartsák meg.

Arról is szó van, hogy Antalt az egyes tárgyalásokra, amelyeket eddig a Kereskedelmi Csarnokban tartottak meg, az újabb tárgyalások idejére — megfelelő „kiséret” mellett — kikérlik a fogháztól.

Mit szól hozzá?

VÖLEGÉNYEK LÁMPALÁZA

Nemcsak a menyasszony irul-pirul, a völegénynek is van lámpalázuk. Közvetlen a lakodalom előtt olyan idegesség fogja el őket, mely futásra, menekülésre készíti sokszor arra, hogy eltűnjenek s többé ne adjanak életjelet magukról. Ennek a lelkizavarnak a lélek-elemzés bizonyára tudja a nevét és okát is. Egy jókedvű angol összegyűjtötte az idevonatkozó történeteket, csokorba kötötte, amit ezennel átnyújtunk olvasóinknak.

Utóbb történt, hogy egy somerseti bankár Londonba érkezett, két-három nappal az esküvője előtt, azzal a szándékkal, hogy pontosan hazamegy, de többé nem látták, azóta senkise kapott hírt felőle.

Egy lanschiri polgár a városából pár órával az esküvője előtt tűnt el, még pedig nem szándékkal, mert előzőleg a bankból kivette egész betétjét. Többé nem jelentkezett.

Egy völegény elaludta az esküvője idejét, mire fölébredt látta, hogy a szertartásnak már rég le kellett volna zajlania. E miatt annyira szégyenkezett, hogy többé sohasem került menyasszonya elé. Egy másik völegény az esküvője előtt jót mulatott, csak reggel vette észre, hogy a szájából hiányzik a fogsora. Valahol elhagyta. Világga bujdosott. Egy harmadik völegény a frakkját leotatotte valami savval, így nem mehetett az oltár elé, azonnal vonatra szállt és elpárolgott.

A legérdekesebb eset azonban Írországban történt.

A völegény bejelentette menyasszonyának, hogy nem megy el az esküvőre, mert „nagyon ideges”. Ezért a bíró a menyasszonynak 1500 sterling kárpótlást ítelt meg. Két esztendő múlva a völegény és menyasszony kibékültek, újra kitűzték az esküvőt, de a völegény ekkor sem jelent meg. Ezt az ügyet már egymásközt intézték el. A menyasszony beérte egy penny büntetéspénzzel.

Jön!
Harry Piel

a vadállatok közt

Harry Piel 75-ik, jubileumi filmje

Az általam megszerzett
műgyűjtemény
aukciója

csütörtökön i. hó 10-én
fog megtartatni

a premontrei gimnázium földszinti utcai
termében és pedig

délelőtt fél 11-től fél 2-ig
délután fél 4-től 7 óráig.

Képek, nemes porcellánok,
üvegek és mindenféle egyéb
műtárgy

Juricskay Béla

az „Ardeal” tulajdonosa

Mi újság?

Felosztják Ruszinszkrét Románia, Magyarország és Lengyelország között

Párisból jelentik: Nagy szenzációt keltett politikai körökben az a cikk, amely a prágai „Rude Pravo” című lapban jelent meg és amely a Csehszlovákia és Lengyelország között folyó tárgyalások részleteiről számol be. A lap a következőket közli:

Az utóbbi időben olyan hírek keringenek, hogy Csehszlovákia és Lengyelország között tárgyalások folynak katonai konvenció megkötéséről. Tárgyalnak Ruszinszkról Csehszlovákiától való elszakításáról is.

Ruszinszkról elszakítását és Lengyelország, Magyarország és Románia között való felosztását, állítólag, Angolország szorgalmazza, amely ezért Magyarországgal kedvező kereskedelmi szerződést, a határok biztosítását és támadások elleni garanciaszerződést kínál Csehszlovákiának. Az angol kormány azért vette tervbe Ruszinszkról elszakítását, hogy Lengyelországot, Romániát és Magyarországot megnyerje Oroszország elleni akciójára.

*** Tanítók véglegesítő vizsgája Váradon.** A közoktatásügyi miniszter a következőket nevezte ki a tanítókat véglegesítő vizsga-bizottság tagjaiul Nagyvárad székhellyel, Bihar-, Szilágy-, Szatmár- és Máramarosmegye területére: D. Longinescu főfelügyelő, a bizottság elnöke, Florica Gancevici, Ioan Cotrus, Vostinaru Pál és Nes Tivadar. A véglegesítő vizsga március 14-én reggel 8 órakor kezdődik.

*** Egy nagy szerelem hatszázéves ünnepe.** A jövő hónapban, április 21-ikén nevezetes jubileumot ül meg az aix-marseillei egyetem. Azon a napon fordul hatszázadszor az 1327-ik évnek az a pillanata, mikor Petrarca, a nagy olasz költő az avignoi St.-Claire-templom lépcsőjén először pillantotta meg azt a házat, melyben Petrarca lakott és Petrarca-emlékmúzeumot fog berendezni benne. Pierre de Nolhac, a francia akadémia tagja vállalkozott rá, hogy összegyűjti a még megtalálható Petrarca-emlékeket s Gabriele d'Annunzioval együtt ő fogja rendezni azokat az ünnepélyeket, melyeknek most tavaszkor lesz színhelye a pápák egykori székhelye, Avignon. Az ünnepélyességek Franciaország, Olaszország és Belgium kormányain kívül a németországi főiskolák is képviseltetik magukat.

*** A NAC közgyűlése.** A Nagyvárad Atlétikai Club vasárnap délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését a Rath. Körben. A közgyűlés iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg, hiszen köztudomás szerint a NAC vasárnap fogja megválasztani új vezetőségét.

*** Zeppelin gróf emlékezete.** Stuttgartból jelentik, hogy Zeppelin gróf halálának tegnapi tizedik évfordulóján a repülés hősenek sirjánál emlékünnepelet tartottak.

x A fenyegető spanyolnátha ellen az eredeti DIANA sósborszesszel végzett szájs és toroköblögetések a legbiztosabb védelmet nyújtják.

*** A hernyó falánsága.** A természetudósok kiszámították, — hogy a hernyó egy hónap alatt saját súlyának mintegy hatezerszeresét emészt meg. Ebből is látni, hogy mily óriási kárt tesznek a hernyók.

x Nyakkendő szolid árban Tóth uridivat üzletében, Reg. Ferd. 10. 2

Könyvkötő munkások vasárnap, 13-án délelőtt 10 órakor a Gutenberg Otthonban taggyűlést tartanak. Minden tag ott legyen.

x A saison legnagyobb két tangó slágere: Szeret-e még? és Lesz Maga juszit is az enyém. Tangó Argentino. Kapható a Hegedűs hírlapirodában.

x Férfi fehérnemű nagy választékban Tóth uridivat üzletében, Reg. Ferd. 10. 1

NYILTÉR

FELHÍVÁS

Egy ügyfelem át akarván venni Weisz Ferenc urnak str. Densu-sianu 2. sz. alatt létező fűszerüzletét, felszólítom nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket folyó hó 12-ig bezárólag nálam bejelenteni szíveskedjenek, mert a be nem jelentett követelésekért az üzlet átvévo szavatolni nem fog.

Oradea, 1927. március hó 9

Dr Bock Aliréd
str. Josif Vulcan 17.

Vételkényszer

nélkül tekintse meg

Cziller Imre

nagyáruházának dus választéku raktárát s győződjön meg 3471-2

üzletfelosztás miatt
rendkívül olcsó árairol

Melyik oldalra jön a kard?

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank népszerű elnöke Weiss Fülöp a multkor komolyan zavarba jött. A magyar főrendiház megnyitását kellett megvárnia és az új főrendiház mindössze egy félórát volt magára öltetve a diszmagyar. A pompás meggyezés mentén a gyönyörű sarkantus lakócsizmákat, a boglárkával elkevert kalapot egyenesen a bankba szállították és az elnök hivatalos órák alatt nagyszorgossággal védett át bankvezéről diszmagyarrá.

A tragikum azonban akkor következett, amikor megjelent a diszkard is, ez a remekbe készült görbe, rubinokkal és tőpázokkal csillogó disztárgy, amellyel igazán nem tudott az elnök ur mihez kezdeni. Kiszágitóképen magához hivatva bank mindentudó titkárat, Lőránd urat és töle bizalmasan megkérdezte:

— Nézze kedves titkár, ez a karddal nekem bizonyosan bajom lesz. Mit csináljak vele? A kezembe fogjam, vagy felkössem? Én nagyon szorongok, mert a karddal bizonyosan elfogom hagyni valahol.

— Fel kell csatolnia mellősságos uram — mondotta a szorgos titkár.

— Jó jó, — mondta a diszmagyar elnök — de hát melyik oldalra jön egy ilyen diszkard?

— Ezt nagyon könnyű megjegyezni mellősságos uram, gondoljon arra, hogy a kard mindig a tartozik oldalra jön.

Iratozzon be a mezedus

hottá- és hőicsőnkönyvtárba

Tompa Bélának van egy aranyos, kedves kis fiacskája, akinek csak az a baj, hogy nagyon pajkos, huncok és vásott gyerek, aki egész délutánokat elkóborol a barátjaival, a házmestergyerekekkel s az ilyen kirándulásokról mocskosan, maszkosra vörös horzsolásokkal és rongyos harisnyával szokott hazajönni.

Az édesapja nem tud hozzászögu lenni. Annál szigorubb az anyja, aki az ilyen kóborlások után szigorúan meg szokta büntetni. A gyerek tudja ezt s legutóbb az anyja kérésére állított be a házhoz, amikor hazavetődött.

— Mondja, drága anyukám, mi volna rosszabb, ha leesek a fáról és betörök fejem, vagy pedig, ha leesek le, de elszakad a nadrágom?

— Ha leesel a fáról és betöröd a fejed! . . .

— Akkor legyen boldog anyukám, mert nekem csak a nadrágom szakadt el . . .

TÓTH kalap, uri divat és fehérnemű üzlete megnyit Reg. Ferdinand-ut 10. Stern-palota (Nógrádi szabóüzlet)

A román-magyar birtokper a népszövetségi főtanács egyetlen komoly problémája

— mondja az angol külügyminiszter

— Az Estilap eredeti távirata —

Genfben jelentik: A Népszövetség főtanácsának tegnapi ülésén tudomásul vették Zaleski lengyel delegátus jelenlétét a Népszövetség fennhatósága alatt kötött egyezmények ratifikálásáról. Majd elhatározták, hogy a legközelebbi közgyűlésre előterjesztik azt a kérdést:

megengedhető-e az, hogy az államok a nemzetközi egyezményekhez való csatlakozásukat későbbi ratifikálás fenntartásával jelentsék ki?

Ezután Benes dr cseh külügyminiszter jelentést terjesztett elő egy olyan értekezlet egybehívásáról, amelynek rendeltetése az volna, hogy

nemzetközi egyezményt létesítsen a magánüzemű fegyver- és lőszergyártás ellenőrzéséről.

Benes dr javaslatára a főtanács elhatározta, hogy a végleges tervezet kidolgozására kiküldött bizottságot megbízza azzal, hogy javasolja az 1927 őszén Genfben összeülő értekezlet kezdőnapját, amit véglegesen Stresemann német külügyminiszter fog megállapítani.

Végül elhatározták, hogy a népszövetségi közgyűlés legközelebbi ülésszakának napirendjére kitűzik azt az indítványt, amely szerint a közgyűlés fogadjon el általános természetű határozatot arra vonatkozóan, hogy a Népszövetség tagjai forma szerint kötelesek esetleges válság kitörésekor a népszövetségi főtanács összeülését megkönnyíteni.

Az ülés után Chamber-

lain angol külügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit és ezt mondta nekik:

— A főtanácsnak ezt az ülésszakát nyugalmasnak tekintem:

egyetlen komoly probléma a román-magyar birtokper.

Anglia Genfben két éve ugyanazt a politikát követi az igazi béke megteremtésére.

Anglia nem tervez európai frontot Oroszország ellen

Chamberlain szenzációs nyilatkozata

— Az Estilap eredeti távirata —

Genfben jelentik: Chamberlain angol külügyminiszter tegnap fogadta a sajtó képviselőit és a következő nyilatkozatot tette előtük:

— Anglia sohasem próbálta érdekeit más nemzetek közötti ellentétek szításával szolgálni.

Kína nemzeti törekvéseivel szemben Anglia liberális politikát követ.

Elismeri nyilatkozatában Chamberlain, hogy a Kínával fennálló szerződéseket meg kell újítani, mielőtt Kínában központi kormány alakul és a polgárháború véget ér.

Oroszországról újból élesen hangsúlyozza, Chamberlain azokat a kijelentéseket, amelyeket legutóbb az alsóházban tett, de

visszautasítja azt a gondolatot, hogy Oroszország ellen akár a jelenben, akár a jövőben európai frontot alakítson.

Kijelentette Chamberlain,

hogy nem Anglia birtokára Mussolinit Besszarabia csatlakozásának ratifikálására. — Mussolini önként kijelentette, hogy

Olaszország ezt az egyezményt ratifikálja,

mert úgy illik, hogy a vállalt kötelezettséget teljesítse.

Goldist teljesen visszavonul a politikai életből

Bukarestből jelenti a Rader: A „Cuvantul” értesítése szerint Goldis kultuszminiszter lemondási szándéka visszavonhatatlan, még akkor is, ha a vele egypárton levő két minisztertársa a kormányban marad.

A lap tudnivaló azt is, hogy Goldis teljesen visszavonul a politikai élettől.

Dr Móricz Ernő előadása a helyes táplálkozásról

Tegnap este 7 órakor a Katholikus Körben dr Móricz Ernő főorvos népszerű előadást tartott a táplálkozásról. Kifejtette, hogy a helyes táplálkozásnak milyen nagy jelentősége van az ember életében. Példákkal illusztrálta a helytelen életmód, a rossz táplálkozás, mértéktelen alkohol fogyasztás káros következményeit. Felsorolta az emberi lét fenntartásához szükséges tápláló anyagokat, amelyekből — úgy mond — a szükséges mennyiségnél kevesebbnek, vagy többnek a fogyasztása egyaránt ártalmas lehet a szervezetre. Ső nélkül például nem élhetnénk, de ha több sőt vesz föl a test a kelleténél, gyakran vese, vagy gyomorbetegségeket okozhat. A sok zsir és a sok fehérje szintén káros reakciókat válthat ki. Bár a tojás a legkönnyebben emészthető és legtáplálóbb eledel egyike, mégis csúján tojással nem tudna megelégedni az ember.

— Nagyon fontos, — mondotta dr Móricz Ernő, — hogy az ember úgy ossza be a táplálkozását, hogy az elfogyasztott ételeket el is tudja emészteni. Helytelen a gyümölcsnek a legutolsó fogásként való szer-

virozása, amikor a gyomor már eléggé meg van terhelve. A gyümölcs tápláló értéke így majdnem egészen kárba veszik.

Nagy derűtséget keltett a közönség egy részének a krakogása, amikor az előadó azt a kategorikus kijelentést tette, hogy a legegészségesebb ital a víz, amelyet nem pótolhat semmi.

Többek között a cukor nagy fontosságáról is bő felvilágosításokat adott dr. Móricz Ernő.

— A szervezet nagyon kívánja a cukrot s ez látszik a fejlődő gyermeknek az édes-ségek utáni vágyában is. A cukor mértékletes élvezése rugalmassá teszi a fizikumot, megerősítő testi munkánál pedig fokozza az erőt. A hadseregeknél ismerik a cukornak ezt a tulajdonságát s nagy mennyiségű cukrot is kapnak. És van még egy különös tulajdonsága a cukornak. Aki élvezi és hozzászokott, az sohasem kívánja az alkoholt.

A nívós, magvas előadást még vetített képekkel is élénkítette Móricz Ernő dr., akit a szépszámu közönség lelkesen megtapsolt.

Az épülő Nagyvárad problémái

A kültek építkezéseinek ellenőrzése — Nem engedélyeznek több földszintes házat a város belterületén

A városi állandó választmány tegnap este Tulbure György elnökletével ülést tartott, amelynek napirendjén főleg építkezési kérdések szerepeltek. Elsősorban a perifériák építkezésének kérdésével foglalkoztak és kimondták, hogy a mérnöki hivatal köteles az állandó választmány elé terjesztetni az engedély nélküli építkezések listáját.

Dr Soós István indítványára a választmány kimondta, hogy a mérnöki hivatal két agente fogja ellenőrizni a perifériák építkezését.

Spitzer Benjámint több építkezési és lebontási kérvényt terjeszt elő, melynek kapcsán a romániai katolikus püspökség telkének parcellázási kérdésénél hossz-

szabb vita indult meg, olyan irányban, hogy

a tanács a város belsejében több földszintes ház építésére adjon engedélyt.

Ezután a tanács hozzájárult a járványkórház és színház munkálataiért járó munkabérek kifizetéséhez.

Craciun Andrei tanácsos

a velencei közbirtokosság

közgyűlésének ügyét ismertette.

Dr Soós István, dr Erdélyi Széver, dr Egyri Gergely és Tulbure György hozzászólása után kimondták, hogy a közbirtokosság közgyűlését a legközelebbi időben belülről összehívják és a közgyűlésen a polgármester fog elnökölni.

ÓTÁTRAFÜRED Stary-Smokovec

a Magas-Tátra legnagyobb gyógy-
fürdője 1020 méter magasságban.

Grandhotel Tatra-Szanatórium

Felséges magaslati téli klíma. Ra-
gyogó napsütés. Kifűtött ellátás.
Hizókúra. Diétás konyha.

Vízgyógyintézet.

Törpefenyő és szénsavas fürdő.
Napkúra. Téli sport. Ródlipálya.
Sítanfolyam. Korcsolyapálya.
Ótóri tea. Táncestélyek.
Jazz-band. Jutányos árak.

Fürdőorvos: **dr. Szász Emil.**

Tüdőbajosok kizárva.

Felvilágosítást ad a Hegedüs Hir-
lapiroda Oradea és Fürdőgaz-
gatóság Stary-Smokovec C. S. R.

Ablak- és melegágy üveg

legolcsóbban beszerezhető

FRENCZEL

üvegezési vállalat, tábla-
és tükrö-üveg raktárban
Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 44.
2932. Telefon 9-3.

Fűszerárak

déligyümölcsök, mindentéle kon-
zervek, ásványvizek **mindig**
frissen szolid árban kaphatók

Ládner Lajosnál

Str. Regele Ferdinand 24.
Pénzügyi palotával szemben
Naponta frissen pörkölt
kávé 3134

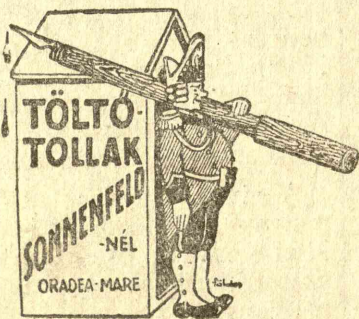
**Román
Német
Francia
Angol**

könyv- ujdonságok

a Hegedüs
Hirlapiroda
kölcönkönyvtárban

Egy óra 40 lei

x Cirkuszhercegnő operett kot-
tájából külön darabok kaphatók
24 leiert a Hegedüs hirlapirodá-
ban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig)
40 lei. Állástkeresőknek 50 % engedmény. »Cím a kiadóban« jezésére
külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hir-
detés mellett álló kis számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra

LEVELEZÉS

JANOSKA. Reclamált levelek
megkerültek, többet írok. Kézcsók
Árpád. 44

GRÉTI. Ma este akarok veled
találkozni a megadott helyen. Alig
várom már. Csókol forrón szerető
Pistád. 45

FIATAL független uriaszony
megismerkedne olyan uriemberrel,
ki anyagilag támogatná. Levelet
„Ismerkedés” jelígre a Hegedüs
hirlapirodába. 43

FÉRJJELELT és állandó jelígre
levél van a Hegedüs hirlapiro-
dában. 57

„BANDI.” Miért e hűtlenség? 58

PARIS. J. tegnap hazaérkezett.
Küldött ajándékok mind nagyon
szépek, köszönjük, addig is csó-
kolunk. 53

LAKÁS

TOBB csinos egy ágyas butoro-
zott szoba, központban azonnalra
fűtés, világítással együtt, havi 1500
leiert kiadó. Bővebbet „Metropol”
szálloda portásánál. 438

KERESEK március 15-ikére egy
különbejárati butorozott szobát,
lehetőleg fürdőszobával, reggeli és
ebéd kosztal. Simon Évi, Színház.

BUTOROZOTT vagy üres szo-
bát keres Olasziban magános férfi.
Címet a Hegedüs hirlapirodába
„Állandó” jelígre.

CSINOSAN butorozott különbe-
járati fehér szoba kiadó. Nicu Fi-
lipescu (Szarvas) sor 27. balra. 49

ALKALMAZÁS

DEUTSCHES Fraulein sucht
stelle zu ein oder zwei Kinder.
Adresse an das Blatt unter Fräu-
lein. 41

EGY fiatal bőrkereskedő segéd
állást keres. Címe: Krausz, Bánya
sor 9. — Ugyanott 10 kiló kóser
libaszir eladó.

NEGY közép osztályt végzett
fiut gyakornoknak felveszek. Róth
M. utóda. 38

HAZVEZETŐNÖT április 1-i
belépésre felvesz Kaufman Jenő
bankigazgató, Nagykároly. 31

35 éves volt állami hivatalnok,
15 éves nagy pénztári gyakorlattal
prima munkaező, beszél románul,
németül. Állást keres. Címe a ki-
adóban. 51

TAKARITÓNÓ, ki kefélest is
vállal, azonnal felvétetik. Dr Lövi,
Traian (Széchenyi) tér 6. 46

TANULÓLEANY fizetéssel fel-
vétetik azonnalra. Bébé gyermek-
ruha szalon, Ferdinánd király (Rá-
kóczi) ut 10. 43

GYERMEKSZERETŐ intelli-
gens nevelőnőt keresek, gyerme-
kem mellé. Cím: Rudolf Mosse,
Ferdinánd király (Rákóczi) ut 4. 4

Verlässliches deutscher Fräulein
wird zu einem Knaben gesucht per
sofort. Portier Hotel Metropol. 52

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ egy komplett modern
jávorfá hálószoba és egy díofa
ebédlőszoba berendezés. Megte-
kinthető Pável-utca 23. Ugyanott
egy nagy pincehelyiség azonnalra
bérbeadó. 47

RIDIKÜL, bőrönd javítást, át-
alakítást vállalunk. Bőráruipar
Rt. lerakata, Ferdinánd király
(Rákóczi) ut 5. 3202 1

ELADÓ egy zsák disznónak va-
ló krumpli. Decebal (Vitéz) utca
25. Nagynénál. 21

EBÉDLŐ butor jókarban eladó.
A. Treb. Laurian (Pereces) utca
11. bal. 32

SPORT

Országos birkozóverseny lesz vasárnap Váradon

Akinek csak valami köze van a
sporthoz és egy kicsit is érdeklő,
az feltétlen ott lesz a Törökvés-
nek, a Kath. Körben megtartandó
országos birkozóversenyén. A ré-
gen mellőzött birkozósport va-
sárnap teljes pompájában fog ki-
bontakozni és felelevenedni váro-
sunkban.

A Törökvés birkozóosztálya,
amely vetekedik az ország bár-
mely birkozó sectájával, vásár-
napra kiírta azt a koszorus vándor-
díjat, amelyet már évek óta
tart a szertárban.

Pogány Arthur ajándékaért már
nem egyszer vette fel a küzdelmet
Románia legjobb shampionjaival
szemben a váradai munkás egyesü-
let birkozóárdája és mindannyi-

szor sikerült azt magas pontszám-
mal megőriznie.

A vasárnapi verseny felül fogja
mulni az eddigieket, mert a petro-
zsényi Camp, a temesvári Kinizsi,
a híres aradi Toldy és az AMTE,
valamint a többi nagyobb román-
iai egyesületek, amelyek már le-
adták a nevezéseiket, nagyban
készülnek végre revansot venni a
Törökvéstől.

Éppen ezért fokozott figyelemre
és kitartásra hívjuk fel a Török-
vés birkozóárdáját, hogy a város
sporthegemóniáját (amely úgy a
futballban, mint a vívásban az el-
ső helyen áll), védje meg és min-
den erejével azon legyen, hogy a
vándordíjat ismét tovább tarthassa
meg birtokában.

ELADÓ a ligetben egy ház,
mely három lakásból áll, kettő el-
foglalható. Értekezni lehet Ka-
szárnya-utca 9.

GYERMEKKOCSI, nickelezett,
teljesen jó állapotban eladó. Alba-
lulia (Bunyitay) liget 20.

AKTATASKAT, bőröndöt legol-
csóbban vásárolhat. Bőráruipar
R. T. gyári lerakataiban. Ferdinánd
király (Rákóczi) ut 5. 3202 2

BIZOMANYBA elfogadok ara-
nyat, ezüstöt, szőnyeget, fehérne-
müt, kézimunkát, üveg és porcel-
lánt, bármit jól eladok. Weisz Gi-
zi, Matei Basarab (Nyomda) utca
4. Telefon 1022.

MAGAS termetre való fekete
zackot mellénnyel keresek. Háber
Cuza Voda (Szacsavay) utca 10. 5

ELADÓ házak, szőlők, föld-
lakások, 1 szobától 6 szobaig, kö-
lönbejárati butorozott szoba-
vannak. Weisz Gizi, Matei Basa-
rab (Nyomda) utca 4. Telefo-
1022.

OKTATÁS

ANGOL tanárt, ki házhoz
keresk. Címeket Hegedüsbe
rek.

KÜLÖNFÉLÉK

SZÉPEN mosok, vasalok, háza-
hoz ajánlkozom. Decebal (Vitéz)
utca 25. Nagyné.

Relief, gobelin és kelimfestést va-
llok. Sablonpapir nagy vála-
tékban Str. Caragiale (Nyárád-
8. sz. alatt szemben a kapu-
val)

Fest. Tiszti
2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos. 2779 Vasal

Esőernyő

legolcsóbb a készítőnél
Rosenberg Testvérek
Nic. Iorga (Zöldfalu) 8. — Behúzás, javítá-
gyorsan készül.

Hajlított székek,

asztalok, asztalkák és min-
denféle hajlított butorok
továbbá

kerti butorok,

székek, asztalok, nyugágyak

eredeli gyári áron

kaphatók

Ferrocerciala S. A.

Oradea, Piața Mihai Viteazul (N. gyűjtő) 11-
Telefon 6-70

Nagy

alkalmi butorvásár!

Háló- és ebédlőbutorok, szőnye-
gek, antik dolgok, hajlított bu-
torok, képek minden elfogadható
árban elárúsíthatnak 3072

Harstein Jenő

butor- és szőnyegüzlet
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 17. Szám

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.